

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Ս Ա Ս Ա Ր Ո Ւ Ն Ն

(Պատմական Բերքում)

Սամարունին՝ քողած սափորն հորին մօս՝
Դէպի ֆաղաֆն ուղղեց ֆալերն իր փութկոս :
Իր դրացիներն ալալումով լրսեցին՝
Թէ Հրեայ մը գինին էր գրսած առանձին
Այդ հորին ֆով եւ՝ ամէն բան գուճակած ,
Դաղսնիքներու բանալով ֆողն ամպամած ...
Մերք ծաղրն ու մերք զայրոյթն իրենց դէմին վրայ՝
Ըսին . Փորձիչն էգի տենչով կը սրբայ ...
Բայց դուն պատմէ մեզ ինչ որ իր հանճարէն
Սօսեցաւ քեզ հետ այդ Հրեայ մարգարէն :

Կինը խռոված՝ զըսպեց արցունքն որ չիլայ ,
Ու սեւեռուն աչքերով նո՛ր Սիբիլայ՝
Շարժեց շուրթերն , երակներէն երբ իսկոյն
Սարսուռ մ'անցաւ անդրուարովն իր հոգւոյն :

— Մըտիկ ըրէ՛ք . Ան ինձ ըսաւ , Ով կին դու ,
Կեանքի միտքեր ունիմ քեզի յայտնելու ...
Ու պահ մ'աչքերն յառած սարին մեր լեռան՝
Յարեց , Չեր հող քաղած կուտներն ո՛չ բերան՝
Ո՛չ ալ նայումս մ'ունին ձեզի ուղղելու .
Ու վայրապար անոնց կամփն դուք հըլու՝
Սին պատումով մը կը պատուէ՛ք մոլեգին՝
Դիքերն որ պիղծ մեռելութիւնն են կեանքին :
Անո՛նց ազդումն էր՝ որով դուն ալ գրսար
Հինգ ամուսին , կին դու , վերջինն ալ օտար ...
Չունէր , այո՛ , ինչ որ գիտն է արուեսին .
Իր արուեսն էր՝ մարդը կանգնել վերստին .
Դոյլ իսկ չունէր որ ջուր հանէր մեր հորէն .
Բայց ինձ ըսաւ՝ քէ *կենդանի ջուրն* իրեն
Ամէն ծարաւ՝ որով կ'սապի հոգին ծիս՝
Պիտի բուժէր արբուցումովն իր վընիս :
Ես ծըծեցի այդ շիթերէն ... ա՛հ , դուք ալ
Զէ՛ք ուզեր նոյն երանութիւնը ըզգալ .

Ու փանդելով ինչ որ կուտ է եւ կամ կիրք՝
Յրել ամէն խաբկանք, ամէն արհաւիրք:

Նոյն քաղին մէջ, հին մեհեանին փութը ծեր՝
Որ կուտներու վրասնգին հոսն առած էր՝
Ու մօտ եկած այդ հաւաքման նորադէպ,
Վեր առնելով իր ցուպն ու ձայնն ալ հապնեպ՝
Գոչեց, Կուտներն իմաստութիւնն են երկրի.
Առանց անոնց հնար չէ մարդուն որ ապրի,
Անոնք կուտան հանոյնն ոսկի, ուծն երկաթ...
Օրհնեա՛լ ըլլաք, Սոփոյք, Ներգալ, Ասիմար:
Ո՞վ առաւ խելքն այս կնոջ ու տուաւ յիմարի
Լըկանք մ'իրեն՝ որ աշխարհէն հրաժարի.
Աղբիւր երթա՛յ, ու առանց իր սափորին
Ծառաւանհիւծ ետ դառնայ ինքն առ օրին: —
Ի՞նչ փոյթ, ըսաւ Սամարունին, ո՞ր բրտի
Ամանն հորին առջեւ պիտի չկոտորի.
Ինձ կը բաւէ կուց մ'այն ջուրէն կենդանի
Որ բարութեան բըխումին զիս կը ճանի.
Իսկ դուն ջանա, որչափ կըրնաս, ա՛յ դու ծեր,
Մեծ արուեստի՝ գեղեցկութեան դիմակներ
Տալ կուտներուդ, որ լոկ քեզմով կը խօսին՝
Երբ կը փչես շունչըդ անոնց երեսին.
Այդ կեղակարծ իմաստութեան մոխիրէն
Կա՞յծ կը յուսաս, նոր հրդեհին փոխարէն:

Շամբրտացի ո՞վ իմ փոքրերս, ձեզի
Իմ հաւասքիս խորքը ահա պարզեցի.
Մեր հորը խո՛ր է, բայց պիտի՛ միտս պասքիք,
Իմ ջրովս ես չե՛մ ըզգար ծառաւ մը սաստիկ...
Ո՞վ կենդանի ջուր զոր Սիւք՛մը չունի,
Զո՛ւր սրբութեան, ջինջ աղբերա՛կ անհունի:

Նոյն զայրոյթով՝ ծաղրով թողին ու գնացին
Բոլոր դրացիքն, ու մընաց կիճն առանձին:
Հի՛ն Սիւքարի անգիտակից փրտութեան
Գէ՛ջ աղբին վրայ բուսած ծաղիկ մ'եղաւ ան.
Արհամարհեց աղբն, ու ցանկաց արեւուն,
Ու երկինքի ցօղին պայծառ ու քրքումն:

Ե. Ե. Գ.